GODEN-PLEIT,

Tusschen de Heeren

IZAK DE SCHEPPER,

Gecommitteerde ter Vergadering der

EDELE MOGENDE HEEREN

STAATEN VAN VRIESLAND; &c.

EN

WILLEM SIKKAMA,

Advocaat voor den Ed: Hove

van

Den zelven Lande:

Bestaande in Wisseling eeniger

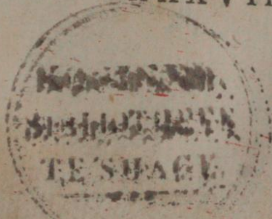
GEDICHTEN.

Met vryen zwier uyt het Latijn nagevolgt;

Door

JOACHIM OUDAAN FRANS-Z.

M. DC. LXXXVIII.

IZAK DE SCHEPPERS LOF-GEDICHT,

Ter verwachter Aankomste des onlangs Geboren Vorsts VAN NASSAUW

JOHAN WILHELMS DE FRIES.

LOF-GEDICHT.

WOrd, ô Naſſauwer Spruyt, ter goeder uur geboren,
En onder 't blij geſtarnt, dat lieff'lijk U beſtraal!
En hechte een ſterker draad, dan's Broeders van te voren,
U 't leven aan; bevrijd van veel'er Kind'ren quaal,
Dat geene ramp u 't zelve ontijdig af koom rukken:
Of heeft (dat God verhoe!) de booze Schik-godin
Een droevig aanſlag voor, die moet haar niet gelukken!
En 't miſſ' haar, zoo ze iet quaads, iet ſchendigs, heeft in't zin:
Ach, bid ik, laatſ' haar winſt op onze jaren halen,
Als Gy maar levend blijft! en 't groey uw' dagen aan;
Want duyzend levens wil hier Frieſland voor betalen,
Met deeze, om't Vorſt'lijk Kind, gewillig af te ſtaan:
Gy maar, lieftallig Wicht, om wien we van verlangen
Verquynen, laat ons haaſt uw' heylig Aanſchijn zien:
En (word het vaſt geſtelt te water U te ontfangen)
Laat met een ſnelle ſloep uw' Aankomſt haaſt geſchien:
De Vader Elve zelf, de Deſſauſe Kaſteelen
Bevloeyende, is gereed, en bied zijn onderſtand;
En Doris wenſcht het Wicht in d'open ſchoot te ſtreelen:
Maar neem veel liever hier 't beſtendig ſpoor te land;

Want ach! de Stroomen zijn niet licht'lijk te betrouwen:
  De Najas nam, uyt min, den teed'ren Hylas weg;
Op harden bodem kan de koets zich zeker houwen,
  Wijl 't vaster sta te land, als 't geen op 't water leg:
Hier zal U Veldgod Pan met spel den weg verkorten,
  Met dribbelenden tred al danssende om u heen;
Daar U de Sateren en blijde Faunen schorten,
  Die tot uw' tijdverdrijf hun vrolijkheyd besteen:
En zoo misschien de slaap uw' oogjes komt bekruypen,
  Zal elke Veldgodin zich schikken aan uw wieg;
En waar 't den wagen wendt, met stil den rey te ontsluypen,
  Elk zoeken hoeze op 't zachtste en lieff'lijkste u bedrieg:
Halfgoden, Dryaden, zijn tot dien stoet genomen:
  De Moeder Cybele bequam een zelve lot,
Toen 't Frygische gewest haar zag te voorschijn komen,
  Die 't aanschijn toonde van den nieuw geboren God:
Met zulk een stoet verscheen Latona, blijde en moedig
  Met beyd' haar Kind'ren, dus al juychende verwacht;
Men wenscht dat onze wensch ook uwen weg bespoedig',
  Vorstinne-Moeder, met uw' Beyder Kind'ren dracht.
Vorstin, bekort den weg! wat staaje langer tegen
  De volheyd onzer vreugd? al wat men wensch', of zeg',
Is een gemeene stem, die hier van aller wegen
  U toegeroepen word, Vorstin bekort den weg!
Wat baat het, of men hoorde, als 't Knaapje was geboren,
  De Kerken vol gebeen; de Toornen vol gebrom;
Of dat de Dag verschijn', ten vreugdemaal verkoren;
  En dat'er telkens ga den Berkemeyer om?
Wat baat den Hemel met vierpijlen te beschieten,
  De wolken met de vlam, de starren met den schrik
Te vullen; 't zwaar metaal aan donders uyt te gieten;
  En dat het mondstuk speel van vreugde elk oogenblik?

Wat

Wat baat dit, als ons zelf de Stichter dezer vreugde
Gebreekt, en dat alleen de Leyder van den rey,
Met Wien, en over Wien, zich al 't geweſt verheugde,
Hier niet gevonden word, noch diene tot geley:
Aleens, gelijk het Volk, geplaatſt in 't kille Noorden,
Bedroeft en ſomber zit, als hen de zon verlaat;
Maar 't geen, als weer de zon begeeft de Zuyder-boorden,
Opſpringende van vreugd, op ſchaal en bekken ſlaat;
Zoo mede neemt by ons, die 's Vorſten aanſchijn miſſen,
Een naare treurigheyd de doodſche ſtraten in,
En 't droef geſtel verwijt het Hof zijn duyſterniſſen,
Verloopen van zijn wacht, verlaten van 't gezin;
Want luſt u in te zien deeſ' heerelijkſte Zalen,
Daar zet de mot den tand, de ſpin haar netten vaſt;
En daar die dienſtb're Schaar van groeters plag te malen
Door een, om 't drokſte, blijkt hoe 't gras den grond bewaſt:
In tegendeel, die blijde en bloeyende Perterren,
Voor wien het ſchoon geweſt aan d' Arno wijken moet,
Daar geur en kleur in een hun lieflijkheyd verwarren,
Daar worden roozen, noch vyolen, meer gevoed;
Dewijl hun Zonneſchijn hen niet en komt verquikken:
Geef Gy hen 't leven weer; op uw' Geboorte ſtond
Ontlook, al wat voor heen van dorheyd moeſt verſtikken;
't Geen op uw' Aankomſt weer ten vollen word gezond:
Geef 't heerlijk licht aan 't Hof, het reykhalſt lang te voren
Naar U, de glans, en eer, van deeſ' hoogachtb're Plaats;
Wat houd U Anhalt op? waar toe die tijd verloren?
In Frieſland heeft de Fries 't recht Renperk, met zijn maats:
Waar beter, als in 't zand daar Vader plag te kruypen,
Waar beter, als in 't ſtof daar Grootvaar noch een Kind
In ſpeelde, paſt het U van ſtof en zweet te druypen?
Om dat hier elke ſtap een heerlijk indruk vind:

Die Zaalen toonen u de Vaderlijke Beelden,
En ſtaap'len op elkaar 't Grootvaderlijk bedrijf,
't Geen 't juk verbrak, van hen die met 's Lands wetten ſpeelden,
En wierp het Vaderland de dwing'landy van 't lijf:
Hier komt Prins Willem d' eerſte ons in die ſtaci tegen,
Grondlegger van 't gebouw der Vryheyd; die met recht
Den naam van Vader heeft des Vaderlands verkregen,
Als welk in dier ciment haar gronden heeft gelegt:
Maar luſt u te bezien Veldſlagen in ſlag-orde?
Of Steden, door geweld van legers weg gerukt?
Of dat hen duyzendmaal den palm ontwrongen worde,
Door 's Overwinnaars vuyſt, en 't juk hen opgedrukt;
Zie hier Prins Maurits, en zijn Vedder; elk byzonder,
Twee oorlogs-blixemen; elk heerlijk in den Raad
Een Fabius, en elk een Scipio van wonder,
Daar d' aanval voor de vuyſt in open veld beſtaat:
Of luſt u duyzendmaal Triumfen te gemoeten,
En duyzendmaal een oeſt van lauren te bezien;
En hoe de vyand word geworpen voor de voeten,
Tot dat hy den olijf der Vreede ons aan komt bien;
Ons zal Prins Frederijk op dit toneel verſtrekken
Een tweeden Herkules, die alles overwon,
En wien de Zege met haar vleug'len plag te dekken,
Wiens lofſpraak noyt genoeg de Faam uytbrallen kon;
Men ziet den Iber hier gevangen aan den wagen;
En dat het Schelde, dus, de handen toont geboeyt:
Waar zal, ô Ernſt, uw' ernſt de Zanggodinnen dagen!
Die, 's grooten Vaders Zoon, zoo heerlijk haar vermoeyt:
U beyde luſte in 't ſtaal de Vryheyd te bewaren,
En, door een onverſaagde, en heerelijke dood,
Als dapp're Decien het leven niet te ſparen:
Maar geen Achilles was, als Willem, oyt zoo groot,
Gelijk

Gelijk hy moedig ſtorte in 't midde der Achijven ;
 Die 't hoofd , gelijk een held , met zege-lauren dekt' ,
En ze in dien luyſter droeg doorvlochten 'met olijven :
 Ach ! dat hem zulk een veld zoo korten loopbaan ſtrekt !
Die midden in zijn loop hem ziet ter neder ſtorten ,
 Daar zulk een perk van lof Hem open ſcheen gezet ;
Wien kleyne Julus volgt , om 't voetpad in te korten ,
 Maar noch met al te zwak en ongelijken tred :
Terwijl een Hannibal voor onze poorten dondert :
 Maar zoo , gelijk een Eijk , op 't voelen van den krak ,
Schoon, op dien ſlag, hem 't hoofd geſchud word, en geplondert,
 Uyt bottende vertoont een opgeſchoten tak ;
Of als een Fenix , verſch zijns Vaders vier ontvaren ,
 Opbruyſt , om hooger zich te heffen uyt die vlam ;
Zoo quam ons Kaſimier opſchieten voor zijn jaaren ,
 En toonde voor zijn tijd de proeven van zijn Stam ;
En 't ging geloof en wenſch des Landzaats ver te boven :
 Wat nood is 't , dat men melde het Vorſtelijk bedrijf ,
Het geen, die 't weet, erkent ; die 't hoort, niet zal gelooven ?
 Schaamhertig' eerbied lij dat dit verholen blijf ;
Om aan zoo zwaaren werk mijn zwakheyd niet te ontdekken :
 Dit heeft heel Nederland met ons en elk gemeen :
Maar 't geen ons tot een ſtof byzonder moet verſtrekken ,
 Dat eygent Frieſland zich aan haren FRIES alleen ;
Nu wenſcht mijn Zang-heldin te naad'ren tot de haven ,
 En haaſt zich , om den weg te vord'ren , uyt haar macht :
Indien zich met dien Zoon de Vorſten herwaarts gaven ,
 Zoo zagen 't Vaderland , en ik , hun wenſch volbracht.

RECHT-

RECHT-ZINNIGE AANMERKING
op het
LOF-GEDICHT,
Ter verwachter Aankomste des onlangs Geboren
Vorsts VAN NASSAUW,
Door den HEERE
IZAK DE SCHEPPER,
Toegeheyligt.

WY hebben, Groote Man, al juychende opgenomen
Uw' Lofdicht, uytgebromt met dreunenden trompet,
Toen, met den Jongen Vorst, de Moeder aangekomen,
Zich wenschelijk vertoonde, en voet ten hove zett':
In dit Tafreel nochtans de Goden ook te aanschouwen,
Aan wien het Heydendom, met yd'len plechtigheen,
En neergeboge knien, zijn wenschen plag te ontvouwen,
En te off'ren was gewoon zijn wierook, en gebeen;
Daar staat het, tot Gods eer, en heerlijkheyd genegen,
Aandachtige gemoed ten hoogste van ontstelt;
Als zag het, datmen, voor de beelden neergelegen,
Die koude steenen eerde, en weer hun macht vermeld':
Of kan de Schikgodin nu eenig quaad bewerken?
Wat zegt gy, dat alhier de Najas in de vloed,
Of wat, om in den slaap het Vorst'lijk Kind te sterken,
De Veldnimf met gezang, of Pan met spelen, doet?

Wat

Wat nut verziertmen nu van koetsterende droomen,
Daar hier de Dryaden hun voorzorg aan besteen?
Wat kan der van den rey der Hallef-goden komen?
Wat van de Saters, zoo wanschikkelijk van leen?
Heeft niet het Heilig blad die ruyge bosch-gedrochten
Veld-duyvelen genoemt, en zwart genoeg vermaalt?
En word den Hoogsten God weer met dien hoon bevochten,
Die weer met Cybele een God te voorschijn haalt?
Kon dan de vader van de logen niet vervoeren
De volk'ren lang genoeg? of moet men rechte voort
Van nieuws dien ouden drek der Dicht'ren op gaan roeren?
't Geen met verwond'ring word uyt zulk een Man gehoort.
Wy wenschen 't Vaderland, en 't Zoontje, jong geboren,
All' heyl en zegening; maar van den waaren God:
Neem (bid ik) 't geen ik zeg in achting na behooren:
* Mijn PARRHESIA geef geen opspraak, my ten spot.

Anders.

* En houw mijn VRIJHEID my ten goeden, buyten spot.

W. SIKKAMA R-G.

* De Heer SIKKAMA gebruykt het Griekſche woord PARRHESIA, dat is *Vryheid*, in zijn Latijnſe Vaars; en word daar over van de Heer DE SCHEPPER, die het Latijnſe woord LIBERTAS, zijnde in kracht het zelve, gebruykt wilde hebben, ſchamperlijk beriſpt.

IZAK DE SCHEPPERS
KLAGENDEN APOLLO,
over
De Tegenzinnige Aanmerking
Van den zeer Geleerden, Wijzen, en Voorzienigen Heer
DE HEER *WILLEM SIKKAMA* R-G.

TReur Zang-godinnen, treur! zet, om 't geval der Goden,
De traanen op de wang, de naagels in het vleesch:
Want onzen Voetsterling, wien, vaak de hand geboden,
Uw' vlijt en milde gunst liefstallig onderwees,
Die SIKKAMA, die, tot geleerde rust genegen,
U, en de vrede, minde, (ik sidder op 't verhaal!)
Dien is een dolle wesp, en brand, in 't hoofd gestegen,
Om op de Goden zich te spitsen met het staal;
En als een andere Tyfeus, dol van zinnen,
Op al het Godendom, en 't Goddelijk geslacht,
In 't harnas aangegespt, den oorlogs storm te ontginnen;
't Geen zulks in 't minste niet verdient heeft, of verwacht:
Ondankb're, zult gy zoo die weldaad ons beloonen!
Want dat uw' Vaarzen dus op vaste voeten treen,
(Ontken het zoo gy wilt, gy kunt het niet verschoonen;)
Komt van my afgedaalt, is mijn geschenk alleen:
Ik, onberaden, Ik, heb op mijn eygen leden
Het yzer opgescherpt; die nu mijn pijl gevoel:
Of maakt u mogelijk de Schikgodin te onvreden
Die 't zwarte rijk beheerscht, in d'onderaardsche poel,

En

En 't harde rokken trekt? wat is 'er quaads bedreven
By Pan? wat by den rey, en 't poezelig geslacht
Der Nimfen, en Napeen, die door de velden zweven;
Of dat een Vlietgodin in 't water speelt, en lacht?
Moet Berecinthia, op haare Leeuwe-wagen,
Of moet Latona, dit ontgelden? moet dien hoon,
Dien onverdienden hoon, van uw verwijt verdragen
Die tweeling-Moeder, en die Moeder van de Goon?
Zy, wien d'eerwaardigheyd der oudheyd met altaren
Vereerde, en offergeur en wierook wierp in 't vier;
Die by d'uytmuntenste der Dicht'ren heylig waren,
Wier Goden glori leeft onsterfflijk op 't papier;
Helaas hier is geen beeld dier majesteyt gebleven,
En voegt u, dat uw pen deez' eersmet hen bewees!
Zot, wat vervolg je nu een schaduw zonder leven?
Verwekt een yd'le schim belachchelijke vrees?
Zoo toen geboren waar Prudentius de tweede,
Toen onder 't Godendom de gansche wereld lag,
En Jupiter alom de heerschappy bekleede,
Wat had het een rumoer gegeven in den slag!
Wat had hy goden zelf doen vallen, door zijn degen,
Of op de vlucht gebracht! en, na behouden veld,
Wat had hy, in den Raad dier Vaad'ren, lofs verkregen!
En zy zijn stoel hierom op 't hooge choor gestelt!
Wat zoekt gy, armen hals, de goden te bevechten,
Die slechs een speeltje zijn, en praatje by de straat;
Nu lachchen zelfs hier met de Kinderen, en slechten;
En wie hierin Homeer en Nasoos hemel gaat;
Word deze, buyten vrees, de kind'ren thans ontsloten,
Wat sluyt men het cieraad der godheyd uyt ons dicht?
Verbieje 't geen zoo lang met voordeel is genoten,
Wanneer men, elk te nut, 't cieraad der taalen sticht,

 Ach

Ach, gy verdicht u zelve ellendige Chimeren,
(Het lijf verbeeld een geyt, en 't hoofd gelijkt een leeuw,
Maar eyndigt in een ſlang;) wien kan 't verzierſel deren
Der koude ſteenen, koud als verſch gevalle ſneeuw:
Loop mijne vaarzen door, wat ſmeekende gebeden
Verhef ik aan de goon? of waar gemoet u dit,
Dat ik den wierook zoek met wenſchen te beſteden,
En vallende op de knien deez' yd'le goden bid?
d' Onnooſ'le Zanggodin moet lachchen, om dien yver;
God en godinne vliegt, met onbedwonge zwier,
(En buyte quetſing van den hemel, en den ſchrijver)
Gelijk een ſlenterſlet, en konkel, op 't papier:
Pan ſpeelt'er op zijn fleuyt, de Dryas, en de Sater,
En Faunus danſcht in 't veld, de Veldnimf aan uw' wieg,
Kleyn Frieſſe Knapelijn, de Najas op het water,
t' Wijl Cibele op haar koets, en Ceres, derwaarts vlieg:
Is dit dat ſchendig ſtuk, en drukt dat zulk een ſtekel
In 't teedere gemoed? als of m' een ondaad dee,
Met zulk een harden hand te halen door den hekel;
Het is een oud gebruyk, de ſpraakwijs brengt dat me,
Dus met al 't godendom te dart'len, en te ſpelen;
De braafſte Dichters zijn getreden langs dat padt;
En 't geen zoo lang voorheen geoorloft was aan velen,
Wie ſtremt my dat vermaak, of wie verbied my dat?
Hen zijn geen droomen van een mierſſen Momus machtig
Te ontſtellen, noch de ſchrik van zijn godsdienſtigheyd:
En wie, die zijn verſtand en zinnen is deelachtig,
Meet, naar een 's Mans gedicht, zijn leven, en beleyd?
Of wikt op d' eyge waag zijn maten, en zijn zeden?
Ik weet'er duyzenden te noemen, wien de geeſt
Dee dart'len in den zwier van hun bevalligheden,
Wier Zangſter kuyſch van zin, ſchoon boertig, is geweeſt;
De

De Vader Plato zelf, geſtreng in tucht, en eeren,
  Was tender van gedicht, en eerbaar van gemoed:
Wat bygeloof vervalt om and'ren aan te leeren
  Dat uyt alle eed'le konſt 't boertnoopje wijken moet?
Wie zal met braaf gedicht aan 't bruylofs bedde treden,
  Daar Hymen balling gaat, en alle Min vertrekt?
Wie prijſt een held're Maagd, om ſchoonheyd, of om zeden,
  Zoo Venus, en Minerf, hier geen behulp verſtrekt?
Wie zal ô Kaſimier uw' Heldendaden melden,
  Daar Mars niet voortgerukt op dreunende trompet
De jonger Helden drijft op 't ſpoor der ouder Helden,
  En zich in 't ſpits, en 't veld in vuur en vlamme, zet?
Dan word de Zanggodin op dit gedruyz' ontbonden,
  En vliegt uyt d'ope poort de wijde wereld door,
Die voor haar voeten meer geen aardrijk heeft gevonden,
  En nu 't geſtarnte zoekt, en Goden, langs dit ſpoor:
En, die van meerd're Goon haar boezem kan doen zwellen,
  En, meed're godlijkheyd uyt long en adem blaaſt,
Verdient op eed're grond haar proefſtuk neer te ſtellen,
  En komt (Vorſt oordeel gy 't) de Godheyd aldernaaſt:
Gelijk wanneer niet meer de Donauw in zijn boorden
  Te houden, 't veld alom met waat'ren overſtroomt,
Zoo ook het vlot gemoed, nu vol van geeſt, en woorden,
  Rukt voort door 't yd'le vak, onmeet'lijk, onbetoomt:
Of als een ſnogger Paard, uyt eed'len tuk geſproten,
  Het ſchuymbekt, brieſcht, en trapt, werpt vuur ten neuzen uyt,
En zet de maanen ſteyl, tot dat het, voort geſchoten,
  Spat als een blixem ſtraal, dien 't zwerk van acht'ren ſluyt:
Niet anders ook den aart een 's Dichters, aangedreven
  Van eed'le moedigheyd, die, brandende om vermaart
Te worden, alles zoekt voor en voor by te ſtreven,
  Ten hemel vliegt, en wat gering is laat op aard;

En, godlijk, zoekt het ſpoor der ſtarrelichte wegen,
Tot daar men in het choor der oude Dicht'ren landt,
En, tot de Maatſchappy der Goden opgeſtegen,
Niet dan wat god'lijk is, en groot is, ſlaat ter hand:
O zot, ontkenje dien aan Godendiſch te zitten;
En luſt het u niet meer in't Dicht'ren Choor te treen;
Gevalt u Faunen, Pan, en Saters, te bevitten;
En met verwarmde kool de Nimfen, een voor een,
Te quellen; zijn uw' hand geen Goden meer te ontvluchten,
Die Najen, en Napeen, en Dryaden vermeld,
Waar toe zoo veel geruchts dier walchelijke vruchten,
Met d'enkle Goden-naam waar alles voorgeſtelt:
Geef ons de Goden, en uw' Exter-Dichtereſſe
Zal ſtaan als uytgepluymt, uyt 's vyands klauwen naakt
En daar de VRIJHEID blijft een ſchoone ſpraak-meeſtreſſe,
Wanneer ze zoo Barbaar zich PARRESIA maakt,
Wie lijd dat? ik, op 't zien van 't ſchrikgedrocht geſlagen,
Als van een blixemſtraal, beefde op Latijnſe grond;
Gelijk men zeyt, dat gy, uyt ſchrik, en wanbehagen,
Van onze goden, ſtom en onbeweech'lijk ſtond:
Zoo loopje dus ten ſtrijd met veelderleye lappen?
En is u eene taal ten oorlog niet genoeg?
Gy kuntſe (zonder 't ſchuym der goden) t'ſamen ſchrappen,
En naay ze vry aan een (wat ſcheelt u wie ze droeg?)
Als uw' gebeden u uyt beet're ſtoffe vloeyen,
Gebeden, daar g' u meer dan Kodrus heeſch aan ſchreeuwt,
Wanneer zijn Theſeus elk tot walgens moeſt vermoeyen;
Of elk van Ceſars rol, dien Antikato, geeuwt:
Bemoey u, gy, voortaan niet meer met onze dingen,
Maar zoo gy wijs wilt zijn neem met bedaarden zin
Het ſcherſſende bedrijf van onze prikkelingen;
't Zijn ſteken zonder leed, daar ſteekt geen angel in.

DEN

DEN PALMTAK DER WAARHEID,
aan den
Als KLAGENDE APOLLO;
Ofte niet min waarachtige dan gerechtige
VERANTWOORDINGS WEDERSTEUIT
Den Hoog-Achtbaren Heere, den HEERE
IZAK DE SCHEPPER,
Gecommitteerde ter Vergadering der
EDELE MOGENDE HEEREN
STAATEN VAN VRIESLAND; &c.
van
WILLEM SIKKAMA, *R-G*
Toegesonden.

DEN PALMTAK DER WAARHEID,

Ofte

VERANTWOORDINGS WEDERSTEUIT.

IS 't dus, ô Groote Man, en kan het u behagen,
Dat zich Apollo quyt met kneuteren, en klagen!
Voor wien gy u in 't spits en gansch in 't harnas stelt;
En maakt hy met een riet, en ruyspijp, dit geweld?
Om schimpende, ter vlucht, onbandig uyt te spatten,
En beter leeringen, of lessen, niet te vatten?
Is dit een lichte zaak, dat schadelijk verderf
Te ontwijken met een schers? te pleyst'ren met de verf
Der slibberige tong, en zoo te laten varen!
Helaas wat zal ik doen! my wederom verklaren
Voor 't afgekeurt gezin der goden, die voorheen,
Nu uytgelachchen, deeze onthutsing heb geleen?
Om hun gezwollen moed met wierook te verzachten?
Of zal ik aan 't altaar weer offer-ossen slachten?
Op dat ik dus de holle en hongerige maag
Der Zanggodinnen paay, en 't heylig koor behaag;
En door een vast verbond my wederom verzoenen?
En steken weer den voet in d'afgeworpe schoenen,
En volgen, als voorheen, d'oudwijsse razerny?
Misschien zal Cinthius (u ziet hy van na by,
U hoort hy als gy zucht, u vezelt hy aan d'ooren;)
My, my ellendige, niet eens meer zien of hooren;
Maar, met zijn onderstand, my vallende op het lijf,
My doemen, dat ik tot de keel in 't water blijf,
Als and'ren Tantalus; of Sisifs steen moet rollen:
Zijn dan d'onweerb're goon van gramschap dus gezwollen!

Fy!

Fy 't rouwt me, dat men dus zijn kost'lijke uuren quist,
En 't eene quaktaf'reel aan 't and're samen rist;
En, nu de Waarheyd is ten hemel afgekomen,
Waar uyt de wereld haar hervorming heeft genomen,
Dat in het worstel-veld der Ouden zoo gereed
't Verziersel-werk herleeft, en weer te voorschijn treed;
En zoo zoetvoerige Voorstanders weet te vinden,
Die vliegens in den dienst der goden zich verbinden,
Met TEGENZINNIGHEID te noemen, 't geen hy wraakt
Wien, uyt een beet're grond, die sausse niet en smaakt:
't Is nu genoeg bekent aan 's werelds uyterste oorden,
Dat se al, die goden zijn, of tot die naam behoorden,
Zijn uyt d' oorspronk'lijkheyd des afgronds voort gebracht;
En dat op aarde alom al 't menschelijk geslacht
Der Volk'ren, in hun waan door deze naam bedrogen,
Geviert heeft, en gedient, den vader van de logen:
Weshalven, wien aldus het in zijn konst behaagt
Dien toestel voor te staan; of wien geen wroeging knaagt
Die schetsen met den geur van zijn gebeden te eeren,
Als of men billik hier hun bystand kon begeren,
En dat se veylig u geleyden over weg,
Of 't wiegje schudden, dat het Kindje zachjes leg;
Wat schilt het, van aldus (ik sidder in 't verhalen!)
Met lossen toom 't gespook des afgronds in te halen?
Waar toe dan brengt gy nu weer nieuwe droomen voort,
Als of gy van den God Apollo wierd verhoort?
Of dat de drievoet u zijn vaarzen, en gedichten,
In boezemde, of Sibill haar antwoord toe kon richten?
Indien gy, Groote Man, oyt recht bewogen werd,
En dat u 't diep ontzag der Godheyd lag om 't hert,
't Geen zich in ernst ontzette, en voor DIEN EEUWIG-LEVENDE
Met siddering verkromp, betaamde u niet, al bevende,

Met open monde te belijden, hoe 't bedrog
Des afgronds u verrukte; en dat Apollo noch
Zijn winning zoekt by't ſpook der razende Sibillen?
En dat gy billijks word belachchen, om die grillen.
Sta ſtil, verkruyp hier in geen ſchuyl-hoek; noch verſteek
U in geen duyſternis, daar 't licht door hene breek;
't Licht van uw' eygen hert: dit overtuygt te krachtig,
En maakt u, tegen dank, de waarheyd vaak deelachtig.
U allen, wien 't geheym der Godsdienſt nader gaat,
En die den rechten weg wilt wand'len in der daad,
Daar u de Heyl'ge Geeſt die kennis heeft gegeven,
U allen ſtel ik voor Elias na te ſtreven,
In 't yv'ren voor Gods eer: ſchoon 't waar bedrog geweeſt
Van menſchen, die hun liſt, indien niet met den geeſt,
Ten minſten met den naam, van zulk een *God der vliegen*
Vermomden; ziet hoe ſtreng ontdekt hy dat bedriegen!
Ziet ook hoe Petrus zich met ernſt hier tegen kant;
Hoe Paulus wederſpreekt het ſpoorloos onverſtand;
Die, als hy't godendom tot niet heeft doen verzwinden,
De duyv'len onder 't ſcherm van dit verdek kon vinden.
Kom herwaarts, al verbaaſt, en moey u met dien twiſt,
En ſta verſtelt, die 't weet (indien gy't niet en wiſt)
En oordeel, of men kan met ongequetſte zinnen
Verzoeken het gezang van goden, en godinnen;
En Faunen, Dryaden, en Pan ontbieden mag,
Om d'ongelegen weg te korten, met gelach,
En ſpel, en rinkeltuyg; wien, zwierende om den wagen,
Men ſmeekt om voor den wieg en't Kintje zorg te dragen:
Een weerklank die de taal van Sion niet en paſt,
En daar geen Dienaar Gods zich licht'lijk aan vertaſt.
Maar (zegt gij) *'t heeft van zelfs al lang u willen lukken*
U met vermaarden naam in vaarzen uyt te drukken;

Waar

Waar in men vander jeugd zich loff'lijk quyten mag:
O Man in hooger eer, in aanzien, en gezag!
Ik bid u, met wat recht bewijst gy; met wat wetten
Is 't vast gestelt, den treyn des levens vast te zetten?
En dat het deftige en geleerde Mannen voegt
Het geen de kind'ren doen? de tucht, die zich vernoegt
Ontrent de wulpse jeugd, laat licht te met iets slippen:
Waar uyt het kenlijk is hoe 't quaad hier door aan 't glippen
De toomelooze jeugd al voorts het quade leert,
Daar zich de later tijd bezwaarlijk van bekeert,
Als 't ingewortelt quaad zich weygert weer te ontgronden:
Dies blijkt, hoe 't quaad der jeugd zoo schaad lijk word bevonden.
Maar, *stelje nu 't geschil met and're schermen voor,*
Op 't omgedrayt toneel! ontkennende, om gehoor
Oyt goden, op de knien, te hebben aangebeden;
(Dat zelf en is ook u van my niet opgestreden;)
Maar, echter, zeg me met wat wesp van razerny,
Of met wat yd'le drifts verrukking, stond u vry,
Deez' heerelijke Spruyt van Nassauw, 's Hemels zegen
En Waarpand, daar het heyl des Lands in is gelegen,
Op te off'ren aan de goon uyt helsche stam geteelt,
En dat men 't Saters in hun armen aanbeveelt?
De Goddelijke Wet, door uytspraak uyt den hoogen,
Beveelt uyt al hun macht, en uyterste vermogen,
Den menschen uyt het hert, 't zy wat men denk of doe,
De goden weg te doen, tot in den wortel toe:
Men poog dan noyt den peuk der helsche duysternissen,
Welk God verdelgen wil, uyt d'afgrond op te visschen;
Dat hun gedachte, en naam, gedaante, en stand, verdwijn:
Die hier nu opentlijk durft ongehoorzaam zijn,
Zouw deze niet, met recht, om zulk een zinneloosheyd
Verdienen, dat men 't noem hardnekkigheyd en boosheyd?

 Wat

Wat nu 't gebruyk belangt den Neven voort geleert
Hier geld niet hoe men 't doet, maar hoe het God begeert:
En ſchoon men volgt den treyn der deftigſte Poëten;
Die leugens helpen niet om uw' belang te meten:
Gy kunt op d'eyge wijs verſchoonen, 't geen toneel
En dart'le mart wel eer vertoonden; of al heel
Weer zoeken d'ontucht der Bacchanten in te voeren:
Wat baat, op eygen feyl, eens anders feyl te roeren?
Wat helpt een vlek van nieuws te wiſſen met een vlek?
's Quaads oudheyd, die 't verſchoont, is ſchaad'lijk aan't gebrek;
Want quade zeden zijn geen dekſel van qua zeden:
Dewijl hier paſt te zien niet wat onze oud'ren deden,
Maar watſe moeſten doen, op voechelijken voet;
En dit 's de ſpil daar thans 't geſchil op drayen moet:
't Miſdrijf der Vaad'ren, en Voor-Vaad'ren, maakt hen ſchuldig;
(Geen wond geneeſt een wond;) hoe 't meer vermenigvuldig.
Ontſteekt u d'eed'le luſt tot heerlijkheyd, en eer,
Of prikkelt u 't bedrijf der Dapp'ren meer en meer,
Betreed het heerlijk ſpoor, gedrukt van Davids voeten;
Hier zal u geen gezwerm van Sateren ontmoeten;
Geen Venus, geen Apol, geen Dryas heeft'er ſtee;
Hier zwijgen Ceres ſtil, en Pan, en Galathe:
De vremde goden haat de Harpenaar als honden,
Of ſlangen; namen op zijn lippen noyt gevonden,
Noyt and'ren mee gedeelt in 't onbeſmet gehoor,
Op dat geen reyn gemoed zijn eed'le waas verloor.
Of meenje, dat, zoo 't hoort, uw' ſchrijſpen niet wil ſpoeyen,
Of dat van honigzeem uw' vaarzen niet en vloeyen,
Indien men in uw Werk de goden niet en ziet,
Die daarom hier ter ſte de uytheemſchen op ontbied,
Om ze uyt Italien, en ver gelege plekken,
Te lokken uijt hun hol, en herwaarts aan te trekken;
Geviel

Gevielu Fosta, dan, noch Stavona, niet meer?
Noch Baduhenna, noch alle and're, wien wel eer
De Fries altaaren wijde, en tempels hoog van tinnen;
Of kennen ons niet meer uw' goden, en godinnen?
't Moet wezen! andersins, 't waar meer dan recht, dat zy
Den wagen van den Vorst omringden van ter zy,
Of tot beveyliging van 't Kind te voorschijn traden,
En 't droegen op den arm, of 't wiegden op zijn raden.
Sta stil, met hand, en voet; want, zoo men 't wel beziet,
Hier dient, hoe zeer ze lokt, den disch der goden niet:
Al lang genoeg gespeelt, gelachchen, en gebeuzelt,
Eer zich rechtschapen ernst met voddery bemeuzelt;
Want wie, die in de borst gezonde zinnen draagt,
Zal zeggen, dat het doen der Vaad'ren hem mishaagt
Te melden, zoo hier hun vermolsemde gedachten
Van 't glinstrend' nacht-verguld geen Dichters met zich brachten?
Wie zal gelooven, dat een God zich kenlijk maakt,
En 't werk zijn lof verdient, wanneer het dreunt en kraakt,
En dat het gantsche blad, van boven tot beneden,
Gepropt is van den stank der goden, in zijn reden.
Ellendig Dichterdom, dat zulk een loon verwacht,
Dat in zijn maag're maag verschrompelt, en versmacht,
Al zijn aanvalligheijd der vaarzen ziet verdwenen,
Indien 'er niet dien geur der goden dringt door henen!
Neen, zoo niet! gun die kunst den blinden Indiaan:
Als naar een zwaaren storm de stilte is opgestaan,
En dat den hemel zich ontledigt heeft van regen,
Met door de blijde zon de wolken weg te vegen,
En dat de lieff'lijkheyd der morgenstond verschijnt,
Dan voelt het Bootsvolk dat hun treurigheyd verdwijnt;
Dan koetstert zich Matroos in kalmte van de baaren;
Het onweer is voorby, de nacht is weg gevaren:

 Zoo

Zoo mede wy van 't ſchuym der goden ſchoon gevaagt,
Zien dat een beet're lucht ten held'ren hemel daagt,
En datwe vrolijk 't hoofd verheffen na de ſtarren,
En niet in zulk een domp en duyſtre miſt verwarren:
Hier ſtaat ons billijk toe na d'eerlaurier te ſtaan,
Daar 't Vaderland om juijcht, beſchaduwt van haar blaan.
Vertrek dan dadelijk uijt onze Landgeweſten,
Verfoeijelijke goon, verdoemelijke peſten;
Uw' naam beſmette noijt mijn lippen! dat ik, vrij
Dier heuch'nis, des niet meer aan 't hert getintelt zij:
Mij luſt niet aan den diſch der Schimmen aan te zitten,
Op Sodoms appelen, galnoten zonder pitten,
En Koloquinten, daar de dood zit in de pot;
Wen noijt die bitt're vrucht gezegent word van God;
Men noeme dit met recht (wat kan m'er tegen zeggen?)
Zich in den Beelden-ſtolp ter maaltijd aan gaan leggen;
Schoon noijt Gods tafel met die tafel is gemeen,
Om geen wanſchiklijkheijd te mengen onder een:
Zoo dat hij, die dit ziet, of die u hier bejegent,
Noijt tot u zeggen zal, uw' arbeijd zij gezegent!
Maar houden 't voor een ſtruyk welk op de muuren ſpruyt,
En dien de zonne droogt tot in den wortel uyt;
Of als het gras, van zelf verdorrende op de daken,
Het geen noyt maayer moede, of ſchuuren vol zal maken;
Wy vreezen zulk een ſmaad, door 't onkruijd uyt te bro'en,
Dien EEUWIG-LEVENDEN, Dien KONING, aan te doen.
Indien nochtans in 't ſpel der blijde Bruyloft-rijmen
Zich Venus vinden moet, of dat Minerf, en Hymen,
Noodzaak'lijk zijn om kracht te ſtorten in uw' Werk,
Zeer gaarne geef ik u, tot zulk een oogemerk,
De goden heel en d'al; dat Ceres, dat Latone,
Dat Berecinthia, zich aan den rey vertoone;
Behoud

Behoud de Najaden, 'en Saters, en Napeen,
En Pan, en al den bras; en gaat'er vry me heen:
Op dat uw' Exter met haar goden in de pluymen,
Zy haren nektar doen uyt vollen beker ſchuymen,
Tot dat, van dezen drank uw Zanggodinnen zat,
Haar onbeſcheydenheyd ons by de lurven vat:
Want gy, die dus u zelve in 't ſpits ſtelt voor de goden,
Hebt billijks wederom haar onderſtand van nooden;
Doch al de hulp (ach arm!) en byſtand dieze u bien,
Is datze u van geſchimp, en ſpotterny, voorzien;
Waar op gy u verlaat: want, vallende op de woorden,
Schuyft gy de kerne aan kant: of knijpen u de koorden
Der waarheyd al te ſtijf? die op den bolſter bijt,
En my met hoon beſtookt, en kinderlijk verwijt;
Die eens, en andermaal, de naam van ZOT moet hooren:
Maar dit verſteekt den wijn niet ſchoonder dan te voren:
Gemerkt het dreygement der Goddelijke Wet,
Die Zotten noemt, wier zin zich op de goden zet:
Gy uyt't, met groot geſchreeuw, armhertige gedachten;
Als dat we dat Gedicht van lappen t' ſamen brachten,
Uyt onderſcheyde taal: hoe, meenje dit geſchil
Aldus hier meeſter door te worden naar uw' wil?
Paſt dit een deftig Man! neen, 't plag hun werk te wezen
Die ſpoorloos 't pleyt ontgaan, en voor 't gewijſde vreezen;
Maar laat qua procureurs dus ſchermen in het wild;
Elk onverſtand is haaſt aan woorden rijk en mild;
En zoo 't genoeg koſt zijn met ſchimpen ſchimp te ontmoeten
Men koſt u lichtelijk op d' eyge wijs begroeten:
Maar my beweegt veel meer, dan 't ſcherſſende vermaak,
Alhier de waardigheyd, en waarheyd van de zaak:
'k Zet alles voor uw' deur: laat elk zijn ſtuk bewijzen,
Gelijk hy 't dienſtig acht; en 't werk zijn meeſter prijzen:

En

En nu 't geworden is ons elk gemeene pleyt
Zoo hangt het niet aan uw' of mijne uytvoerigheyd,
Als ſtaande voor de bank van and'ren te betrekken;
Wier Godsvrucht, wier geloof, wier wijsheyd zich ontdekken:
En 't waar te wenſchen dat een ſcherper Argus-oog
't Barbariſch ongebruyk van PARRHESIA woog:
En gy die geen gedrocht van goden ſchijnt te vreezen,
Dien ommegang gewoon, word op een woord gewezen,
En 't ſta (behoudens Gods eerbiedigheyd) ons vry,
Jets te onderſtaan omtrent een 's anders zotterny,
Wijl dit gedrocht'lijk woord veel buygens toe kan laten:
Uw goede DRYAS geef, wanneer we van haar praten,
Dat ons de Boeren niet zuur aanzien; wien geſtaag
Die naam te wonder dwers zouw leggen in de maag,
En vallen in de mond voor DROES, als die van buyten,
Geleert, hen doet hun quaad en al hun vloek beſluyten.
Gevalt u verder noch te ſpelen op die ſtof,
Doe zulks zoo veel 't u luſt; wy lijden 't, met verlof;
Maar my en luſt het niet, noch 't zal my niet bewegen
Te ſtellen, ſchimpsgewijs, gelijke ſchimp hier tegen:
Doch dat de tucht en ernſt der nieuwgegeve Wet
Den teugel op den toon dier jeuk'righeden zett'!
En zoo 't de dartelheyd der Dicht'ren in kon binden,
Wat zouw Geloof en Deugd gezuyverde ingang vinden!
En wil men op dien voet zijn glori vaſt doen ſtaan,
Dat 's God, en 't Vaderland, en 't goed gemoed, voldaan.